

KOMORNI CIKEL 2012/2013, 2. ABONMAJSKI KONCERT

Torek, 5. februar 2013, ob 19.30, dvorana Union, Maribor

TRIO EGGNER

Christoph Eggner, klavir; **Georg Eggner**, violina;
Florian Eggner, violončelo

www.nd-mb.si

Spored

Clara Schumann (1819–1896)

Klavirski trio v g-molu, op. 17

Allegro moderato

Scherzo: Tempo di menuetto

Andante

Allegreto

Gabriel Fauré (1845–1924)

Klavirski trio v d-molu, op. 120

Allegro ma non troppo

Andantino

Vivo

* * *

Johannes Brahms (1833–1897)

Klavirski trio št. 2 v C-duru, op. 87

Allegro

Andante con moto

Scherzo: Presto

Finale: Allegro giocoso

Clara Schumann je kot čudežni otrok nastopala že od otroštva in postala ena največjih pianistov svojega stoletja. Ob svojih neverjetnih talentih in dosežkih je prenašala tudi velike skrbi vsakdana: v trinajstih letih (1841–1854) je rodila 8 otrok, trda preizkušnja zanjo pa so bila zadnja leta življenja njenega moža Roberta in njegova smrt leta 1856. V vsem tem času je Clara nadaljevala s svojo pianistično kariero, občasno pa je tudi komponirala.

Pomemben del življenja umetniškega para Schumann je bila izmenjava glasbenih daril in idej. Robertova *Klavirska sonata št. 1* npr. šaljivo navaja motiv iz Clarine *Scène fantastique* za klavir; podobnih primerov je veliko in včasih je težko vedeti, kdo je bil »začetnik« neke ideje, ki se zrcali v delu obeh. Robert je Clari obljubil še, da bosta skupaj izdajala glasbo, »tako da prihodnji rodovi ne bodo zmogli ločiti, kaj je tvoje in kaj je moje, in naju bodo pojmovali kot eno srce in eno dušo«. Tako sta v prvem letu po poroki uglasbila dvanajst ljubezenskih pesmi iz Rückertove zbirke *Liebesfrühling*. Ko je Robert leta 1845 intenzivno študiral fuge in druga kontrapunktska dela, se mu je Clara pridružila. Nova znanja je preizkusila tudi v *Klavirskem triu v g-molu*, ki ima v začetnem in finalnem stavku kar nekaj kontrapunktsko obdelanih odsekov. Violončelo se tu osvobaja svoje tradicionalne vloge v klavirskem triu, kjer je bil običajno zgolj podaljšek leve roke v klavirskem partu. Trio je Clara poklonila Robertu za šesto obletnico poroke, leto zatem pa je od njega za rojstni dan dobila *Klavirski trio v d-molu*. Deli so pogosto izvajali skupaj, eno za drugo.

Felix Mendelssohn je bil nad Clarinim triom navdušen, skladateljica pa je delu priznala nekaj »ljubkih

momentov« in »uspešno formo«, a ga je obenem odpravila kot delo, ki mu manjka moči in invencije. Toda njena samokritika je bila veliko prestroga. Prvi stavek je utelešenje hrepenenja; tu se nad nemirno spremljavo razvijeta tožeča prva tema in vztrajno sinkopiranje druge teme. Drugi stavek se začne kot salonska skladba za solistično violino, osrednji trio pa daje vtis širine in globokega miru. V razburkanem Andante stavku violončelo predstavi melodijo, nekakšno »pesem brez besed«, ki predstavlja enega od liričnih vrhuncev tria. Finale je oblikovno najbolj pretanjen stavek, v katerem se igriva druga tema neopazno izvije iz prve, izpeljava in repriza pa sta neopazno spojeni med seboj. Potem ko se z bežno aluzijo dotakne kromatično obarvane glavne teme, se stavek zaključí v duru.

Enigmatični skladatelj **Gabriel Fauré** je izšel iz družine šolskega ravnatelja na podeželju jugozahodne Francije. Ko mu je bilo komaj devet let, je odšel na šolo Louisa Niedermeyerja v Parizu, kjer so se šolali cerkveni glasbeniki. Kot cerkveni glasbenik je od leta 1877 v prestižni cerkvi sv. Magdalene (Ste-Madeleine) v Parizu deloval tudi Fauré. Camille Saint-Saëns, ki je bil njegov učitelj v šoli in kasneje dober prijatelj, je prepoznal Fauréjev talent, se zavzel zanj in ga spodbudil h komponiranju. Morda prav zaradi njega danes (pogosto podcenjeni) Fauré s svojimi mojstrskimi samospevi in številnimi komornimi deli ob Ravelu in Debussyju sodi med najpomembnejše francoske skladatelje svojega časa.

Val mojstrovin je nastal po letu 1920, ko je bil Fauré primoran odstopiti z mesta direktorja pariškega konservatorija. Tu je učil kompozicijo od leta 1895, rav-

nateljeval pa je od leta 1905 in si med svojo dolgo vladavino prislužil tako različne vzdevke, kot sta »nad-angel« ali »Robespierre«. V zadnjih letih službovanja se mu je zdravje močno poslabšalo, bil je tudi močno naglušén. Po drugi strani pa se je po upokojitvi prvič v življenju lahko popolnoma posvetil komponiranju. V tem času je napisal *Klavirski trio v d-molu*, ki ga je kljub bolezni in izčrpanosti končal leta 1923.

Trio preveva zamaknjeno, refleksivno razpoloženje. Tradicionalna tonalnost se v njem prepleta s sledovi modalnosti in neharmoničnosti, ki sta značilni za Fauréjeva pozna dela ravno tako kakor prosojna, transparentna tekstura. Močnemu dualizmu dveh kontrastnih tem se skladatelj izogiba ter svojo glasbo razvija iz enovite motivike; prav tako variira tudi ustaljene oblike (prvi in zadnji stavek sta nekakšna rondoja, vmesni pa dvodelna pesemska oblika). Na prvo mesto postavlja predvsem izraznost glasbe. Melodične linije liričnega prvega stavka so koncentrirane in močne, a vendar prefinjene izjave. Svet počasnega stavka je nežen, resigniran, globina se skriva za zavajajočo navidezno preprostostjo. Violina in violončelo si v njem nad utripajočo in stabilno klavirsko spremljavo v intenzivno prepletenem dialogu izmenujeta dolge fraze. Finalni stavek je ponovni izbruh zanosa, ki vodi v energičen zaključek. Trio je bil prvič izveden na Fauréjev 78. rojstni dan v Societé Nationale de Musique, a skladatelj je bil preveč bolan, da bi se slavja udeležil. Prijatelji in občudovalci, ki so delo slišali, pa so se spraševali: »Kako daleč bo še prišel, če dočaka sto let?«

Johannes Brahms je med letoma 1854 in 1894 napisal 24 dovršenih umetniških komornih del, v katerih

naj bi bila zajeta vsa globina njegove ustvarjalne osebnosti in ki so po mnenju nekaterih največja za Beethovnovimi. Prvo komornoglasbeno delo, ki ga je Brahms objavil, je bil *Klavirski trio št. 1 v H-duru* iz leta 1854. Številne starejše poskuse, zlasti godalne kvartete, je uničil. Naslednje tovrstno delo – *Klavirski trio št. 2 v C-duru, op. 87* – pa je nastalo skoraj trideset let kasneje, med letoma 1880 in 1882 v Bad Ischlu. Zasnoval ga je istočasno s triom v Es-Duru, vendar slednjega z izjemo izgubljenega prvega stavka ni dokončal. *Trio v C-duru* je bil končan dve leti kasneje. Po številnih izvedbah v zasebnih krogih, ko je Brahms delo še nemaleokrat predeloval, je skladatelj igral klavir tudi na prvi javni izvedbi v Frankfurtu na Maini, koncem leta 1882. *Trio št. 2* je zgoščeno ter z ozirom na tematsko izpeljevanje in oblikovanje umetniško nadvse dovršeno delo, ki pa v izrazu ostaja zadržano. Značilna posebnost tria sta oba notranja stavka, ki sta v molovi tonaliteti, v okvirnih stavkih pa si Brahms prizadeva, da bi se izognil običajnemu (in s strani poslušalcev pričakovanemu) blišču osnovne C-durove tonalitete. Ta se na več mestih izgubi v zamegljeno ozadje.

Sonatni stavek Allegro razvije kar štiri teme: prva je energična, njej kontrastna druga lirična in tonalno nestabilna; tretja tema v a-molu je zaradi svojih triol in kromatike »madžarsko« obarvana, četrta pa je nekakšna variacija druge. Brahms se v izpeljavi največ posveča glavni, prvi temi, ki se sredi stavka pojavi tudi kot ekspresivna kantilena v Des-duru. Repriza je skoraj dobesedna ponovitev izpeljave, njej pa sledi obsežna koda. Počasni drugi stavek, Andante con moto, se zopet začne z »madžarsko« začinjeno temo, za katero so značilni sinkopirani in kromatični akordi v klavirju; tej

sledi 5 variacij, od katerih 2. in 4. pravzaprav variirata klavirsko spremljavo. V Scherzu nas preseneti mimo-bežni pianissimo, v osrednjem delu pa se predstavi romantična in zvočna lebdeča melodija. Zaključni Finale je neke vrste sonatni stavek, v njem pa prevladuje duhovita, drzna šaljivost. Zanj so značilni Brahmsovi domisleki, kot je ta, da v izpeljavi namesto teme raje izpeljuje klavirsko spremljavo. Tako kakor prvi stavek tudi četrti kulminira v obširno kodo, ki zavzema skoraj četrtino celotnega stavka in ves čas ohranja napeto tonalno ambivalentnost teme; ta se razreši komaj nekaj taktov pred veličastnim zaključkom stavka.

Katarina Šter

TRIO EGGNER

Trio Eggner je danes eden najuglednejših klavirskih triov. Leta 1997 so ga ustanovili bratje Georg (violina), Florian (violončelo) in Christoph (klavir). Vse odtlej redno nastopajo na priznanih koncertnih prizoriščih, kot sta dvorana Wigmore v Londonu in amsterdamski Concertgebouw. Trio je že nastopal na Dunaju, v Gradcu, Münchnu, Parizu, Bruslju, Stockholmu, Birminghamu, Rimu, Barceloni, Bilbau, Alicantu in Strasbourgu ter na festivalih, kot so Kissingerško poletje, Schubertiade v Schwarzenbergu, Heidelberška pomlad in festival Lockenhaus. Turneje so zasedbo ponesle tudi na Japonsko, po Združenih državah, Južni Ameriki in velikokrat tudi v Avstralijo ter na Novo Zelandijo.

Po zmagi na Mednarodnem glasbenem tekmovanju v Melbournu leta 2003 je Trio Eggner prevzel glasbeni svet. Leta 2006 so v okviru projekta »Vzhajajoče zvezde« nastopili v Palači lepih umetnosti v Bruslju,

dvorani Carnegie, Cité de la musique v Parizu, v Festivalni dvorani v Baden-Badnu, Kölnski filharmoniji, salzburškem Mozarteumu in v Glasbenem združenju na Dunaju.

V prihajajočih sezonah bodo nastopili v londonski dvorani Wigmore, v dvorani Concertgebouw v Amsterdamu, v Gradcu, Fuldi in na glasbenem festivalu Mecklenburg-Pomorjansko ter Marčevskih glasbenih dnevih v Rusah, Bolgarija. Pripravljajo tudi turnejo po Avstraliji in Mehiki.

Poleg komornoglasbenih dejavnosti je Trio Eggner velikokrat nastopil tudi v solistični vlogi pri »trojnih koncertih« Beethovna in Martinůja, med drugimi s Filharmoničnim orkestrom Umbrije, Tasmanskim simfoničnim orkestrom in Orkestrom tonskih umetnikov iz Spodnje Avstrije.

Založba Live Classics je izdala 2 njihovi zgoščenki: z Beethovnovimi (najboljši posnetek leta 2008 po izboru Klassiek Centraal) in Mendelssohnovimi klavirskimi trii, pri dunajski založbi Gramola pa so izdali tria Šostakoviča, Brahmsa, Clare Schumann ter zgoščenko Kalejdoskop z glasbo sodobnih avstrijskih skladateljev. Med svoje vzornike glasbeniki štejejo Günterja Pichlerja (Kvartet Alban Berg), Jurija Smirnova (Trio Brahms z Dunaja) in Trio Altenberg. Poleg tega so na mojstrskih tečajih sodelovali z glasbeniki, kot so Menahem Pressler (Trio Beaux Arts), Norbert Brainin in Sigmund Nissel (Kvartet Amadeus), Thomas Kakuska (Kvartet Alban Berg), Laszlo Meszö (Kvartet Bartok) in Steven Isserlis.

Georg Eggner igra na violino Josepha Gagliana (1779), Florian Eggner pa na violončelo Carla Richterja (1907).

Narodni dom Maribor napoveduje:

sobota, 9. februar 2013, ob 20.30
Mali oder Narodnega doma Maribor
Jazz v Narodnem domu in za izven
FRANK GRATKOWSKI QUARTET

Frank Gratkowski, saksofoni, klarineti,
Wolter Wierbos, pozavna,
Dieter Manderscheid, kontrabas,
Gerry Hemmingway, bobni

**Abonentom Orkestrskega in Komornega
cikla podarjamo vstopnice za jazz koncert!**

Prezimate jih lahko do 7.2.2013 v času
uradnih ur v Informacijski pisarni
Narodnega doma Maribor.
Število vstopnic je omejeno.

nedelja, 10. februar 2013, ob 11.00
Velika dvorana Narodnega doma Maribor
Abonma Kekec in za izven
OTROŠKO PUSTNO RAJANJE
Romana Krajncan, Čarodej Sam Sebastian,
poslikava obrazov ...

petek, 15. februar 2013, ob 20.00
Velika dvorana Narodnega doma Maribor
Abonma Komedija in za izven
NEŽKA SE MOŽI
Igrajo: Nina Valič, Bojan Emeršič,
Jurij Zrnec/Valter Dragan
Drama SNG Ljubljana
Režiser: Jaka Andrej Vojevec

Koncertna poslovalnica Narodnega doma Maribor napoveduje:

sreda, 27. februar 2013, ob 19.30
Dvorana Union, Maribor
4. abonmajski koncert Orkestrskega cikla
in za izven

**SIMFONIČNI ORKESTER IZ BARCELONE
IN NARODNI ORKESTER KATALONIJE**

Dirigent: Pablo Gonzalez

Solist: Juan Manuel Cañizares, kitara

Spored: R. Gerhard, J. Rodrigo, C. Debussy, C. Franck

torek, 5. marec 2013, ob 19.30
Dvorana Union, Maribor
3. abonmajski koncert Komornega cikla
in za izven

**TANJA SONC, violina
MATEA LEKO, klavir**

Spored: G. Tartini, F. Schubert, C. Debussy,
A. Dvořak, P. I. Čajkovski

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor:

vsak delavnik od 10.00 do 17.00, v soboto od 9.00 do 12.00
ter uro pred vsako prireditvijo.

Dvorana Union: uro pred vsako prireditvijo.

Tel.: (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000, 040 744 122

E: vstopnice@nd-mb.si; spletni nakup vstopnic:
<http://nd-mb.kupikarto.si/>

<http://www.nd-mb.si/>

Naklada: 150 kom • Brezplačen izvod

VEČER

RTS